

LPSF tarybos 2003 m.
nutarimu

TVIRTINU
Lietuvos
federacijos prezidentas

parašiu

Sporto

V. Zubė

2003 m.

ŠUOLIŲ SU PARAŠIUTU ORGANIZAVIMAS IR PARAŠIUTININKŲ MOKYMAS

SUDERINTA
Civilinės aviacijos administracijos
direktorius

K. Auryla

2003 m.

mėn.

d.

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

- 1.1. Rengti parašiutininkus, o taip pat organizuoti šuolius parašiotu, galima tik turint LPSF išduotą leidimą. Parašiutininkai rengiami pagal LPSF patvirtintas programas.
- 1.2. Atlikti šuolius su parašiotu galima iš tam parengtų orlaivių (lėktuvų, oro balionų, sraigtasparnių, sklandytuvų).
- 1.3. Šuolių su parašiotu klasifikacija.
  - 1.3.1. *Mokomieji šuoliai* tai šuoliai, kuriuos atlieka pradedantieji parašiutininkai, neturintys parašiutininko kvalifikacijos. Jie atliekami pagal LPSF patvirtintas parašiutininkų rengimo programas.
  - 1.3.2. *Sportinius treniruočių šuolius* atlieka parašiutininkai, siekiantys sportinio rezultato arba tokiu būdu praleidžiantys laisvalaikį.
  - 1.3.3. *Parodomieji šuoliai su parašiotu* - tai šuoliai masiniuose renginiuose arba kitur ne tam skirtame aerodrome, kai pašaliniai asmenys (žiūrovai) yra arčiau, negu 100 metrų, nuo parašiutininkų leidimosi vietos. Parodomuosius šuolius gali atlikti „C“ ir aukštesnės kategorijos parašiutininkai.
  - 1.3.4. *Bandomieji šuoliai* atliekami bandant naują parašiutų techniką arba atliekant šiose taisyklėse nenumatytus šuolius. Jei bandomasis šuolis prieštarauja šioms taisyklėms, būtina jį suderinti su Civilinės aviacijos administracija. Bandomuosius šuolius gali atlikti ne žemesnės, negu „D“ kategorijos, parašiutininkai.
  - 1.3.5. *Gelbėjimosi šuoliai* - tai šuoliai, kurie atliekami iš sugedusio ir negalinčio saugiai nutūpti orlaivio. Jie gali būti atliekami su gelbėjimosi arba kito tipo parašiotais.
  - 1.3.6. *Naktiniai šuoliai* - tai šuoliai, atliekami po saulės leidimo ir iki jos patekėjimo. Naktinius šuolius gali atlikti ne žemesnės, negu „C“ kategorijos, parašiutininkai.
  - 1.3.7. *Planuojami šuoliai su parašiotu į vandenį* gali būti atliekami mokantis gelbėjimosi procedūrų, bandant gelbėjimosi techniką, varžybų arba parodomųjų šuolių metu. Planuojamus šuolius į vandenį gali atlikti ne žemesnės, negu „B“ kategorijos, parašiutininkai.
  - 1.3.8. *Grupiniai šuoliai* vadinami šuoliai, kai 2 arba daugiau parašiutininkų iššoka kartu, arba nedideliu laiko skirtumu, kad būtų galima suartėti laisvame kritime. Grupinių šuolių metu būtina išlaikyti saugų atstumą skleidžiant parašiotą. „A“ kategorijos parašiutininkai grupinius šuolius gali atlikti tik su aukštesnės kategorijos parašiutininkais.
  - 1.3.9. *Laisvo kritimo šuoliai* - tai visi šuoliai, kai parašiotas, iššokus iš orlaivio, skleidžiamas daugiau negu po 5 sekundžių.
  - 1.3.10. *Šuolius iš mažų aukščių* (iki 400 m) galima atlikti tik su tais parašiotais, kurių naudojimo taisyklės nedraudžia tai daryti. Atlikti mokomuosius šuolius iš mažų aukščių draudžiama.
  - 1.3.11. Šuoliai iš didelių aukščių (virš 4500 m) atliekami pagal 7.7 punkto reikalavimus.

2. LEIDIMAS ŠUOLIŲ SU PARAŠIUTAIS ORGANIZAVIMUI IR PARAŠIUTININKŲ MOKYMUI

- 2.1. Leidimas organizuoti šuolius su parašiotu ir rengti parašiutininkus gali būti išduodamas juridiniams ir fiziniams asmenims.
- 2.2. Norėdamas gauti leidimą organizuoti šuolius su parašiotu ir rengti parašiutininkus, juridinis arba fizinis asmuo turi pateikti LPSF:
  - 2.2.1. laisvos formos prašymą organizuoti šuolius ir rengti parašiutininkus;
  - 2.2.2. instruktorių* ir asmenų, galinčių eiti šuolių vadovų pareigas, sąrašą;
  - 2.2.3. lakūnų sąrašą ir jų leidimų mėtyti parašiutininkus kopijas;
  - 2.2.4. orlaivių, kurie bus naudojami šuoliams su parašiotu sąrašą;
  - 2.2.5. parašiutinės įrangos*, kurią ruošiamasi naudoti, sąrašą ir techninių pasų kopijas;
  - 2.2.6. aerodromo, kuriame bus atliekami šuoliai, ir jo apylinkių planą su pažymėta parašiutininkų leidimosi vieta bei kliūtimis (miškas, pastatai, vandens telkiniai ir t.t.).*Privaloma tik ruošiantis vykdyti pradedančiųjų parašiutininkų mokymą
- 2.3. LPSF sudaryta komisija įvertinusi, šuolių organizatorių planuojamą naudoti įrangą ir inventorių orlaivių tinkamumą šuoliams su parašiotu, personalo kompetenciją organizuojamų šuolių vietą pateikia patikrinimo aktą, kurio išvadų pagrindu LPSF prezidentas išduoda leidimą.
- 2.4. Leidimo galiojimo terminas gali būti nustatytas iki trejų metų.
- 2.5. Leidime nurodoma, kokios rūšies šuoliai gali būti atliekami ir kokios parašiutininkų ruošimo programos gali būti vykdomos.
- 2.6. LPSF turi teisę sustabdyti arba apriboti leidimą organizuoti šuolius.

3. ŠUOLIŲ SU PARAŠIUTAIS ORGANIZAVIMO TVARKA

- 3.1. Juridinis arba fizinis asmuo, kurio vardu išduotas leidimas organizuoti šuolius ir ruošti parašiutininkus, vadinamas šuolių organizatoriumi.
- 3.2. Kiekvieną šuolių dieną šuolių organizatorius skiria *šuolių vadovą*. Šuolių vadovas atsako už šuolių organizavimą jų saugą, koordinuoja personalo darbą. Jei tuo metu neatliekami kitokio pobūdžio skraidymai, šuolių vadovas gali eiti ir skrydžių vadovo pareigas. Visi parašiutininkai ir personalas privalo vykdyti šuolių vadovo nurodymus. Šuolių vadovu gali būti paskirtas instruktorius arba asmuo, kurio tinkamumą eiti šias pareigas patvirtino LPSF.
- 3.3. Prieš šuolių pradžią šuolių vadovas suteikia parašiutininkams informaciją apie nusileidimo vietą meteorologines sąlygas ir šuolių atlikimo tvarką pagal meteorologines sąlygas.
- 3.4. Šuolių vadovas draudžia šokti su parašiotu parašiutininkams nepateikusiems šuolių vadovui užpildytos sveikatos būklės deklaracijos arba reikiamos medicininės pažymos.
- 3.5. Šuolių vadovas, matydamas, kad parašiutininko sveikatos būklė gali kelti pavojų šuolio saugai, privalo uždrausti jam atlikti šuolį.
- 3.6. Šuolių vadovas iš šokančiųjų skiria kiekvieno pakilimo vyresnįjį, kuris atsako už:
  - 3.6.1. tvarką orlaivio salone;
  - 3.6.2. tai, kad būtų užkabinti parašiutų automatinio skleidimo įtaisų kabliai;
  - 3.6.3. parašiutininkų iššokimo eilę ir saugų intervalą
  - 3.6.4. parašiutininkų iššokimo vietą (ne varžybų metu).
- 3.7. Jei šokančiųjų grupėje yra pradedančiųjų parašiutininkų, neturinčių parašiutininko kategorijos, pakilimo vyresniuoju turi būti paskirtas instruktorius arba parašiutininkas, turintis ne žemesnę kaip „D“ kategoriją. Pakilimo vyresnysis privalo žinoti ir pranešti orlaivio vadui šuolių užduotis ir sąlygas bei vykdyti visus orlaivio vado nurodymus.
- 3.8. Orlaivio vadas ir pakilimo vyresnysis susitaria dėl komandų „Pasirengti šokti“, „Šok“, „Baigti šuolius“ ir dėl komandų ypatingaisiais atvejais. Šios komandos gali būti garsinės, šviesos ir gestų.
- 3.9. Visi parašiutininkų šuoliai fiksuojami šuolių lentelėje ir knygelėje.

4. PARAŠIUTININKŲ RENGIMAS

- 4.1. Mokyti parašiutininkus ir tikrinti jų pasiruošimą šuoliams parašiotu gali tik asmenys, turintys atitinkamą parašiutininko instruktoriaus kvalifikaciją. Parašiutininko instruktoriaus kvalifikaciją suteikia LPSF paskirta komisija.
- 4.2. Instruktorius gali apmokyti parašiutininkus tik pagal LPSF patvirtintas parašiutininkų rengimo programas atitinkančias jo kvalifikaciją.
- 4.3. Atlikti šuolius dviviečiais parašiotais su keleiviu gali tik instruktoriai, turintys gamintojo išduotą tandemo instruktoriaus licenziją.
- 4.4. Kandidatas šuoliui parašiotu privalo:
  - 4.4.1. žinoti pagrindinio ir atsarginio parašiutų konstrukciją ir parašiotu veikimo principą*;
  - 4.4.2. mokėti imituoti savo veiksmus būsimo šuolio metu;
  - 4.4.3. žinoti elgesio orlaivyje taisykles šuolių parašiotais metu;
  - 4.4.4. žinoti ypatingus šuolių parašiotais atvejus ir mokėti elgtis jų metu;*;
  - 4.4.5. mokėti pasinaudoti atsarginiu parašiotu*.
* Netaikoma tandemo keleiviui
- 4.5. Apie kandidato pasiruošimą šuoliui parašiotu sprendžia atitinkamą kvalifikaciją turintis parašiutininkas instruktorius, patikrinęs jo teorines žinias ir praktinius įgūdžius.
- 4.6. Egzaminų išvadas parašiutininkas instruktorius įrašo į egzaminų žurnalą kuriame pasirašo kandidatas ir parašiutininkas instruktorius.
- 4.7. Teisę atlikti šuolius parašiotu pradedantiesiems, neturintiems parašiutininko pažymėjimo, suteikia šuolių vadovas, instruktoriaus teikimu, pasirašydamas šuolių lentelėje.

5. BENDRIEJI REIKALAVIMAI ATLIEKANTIEMS ŠUOLIUS SU PARAŠIUTU

- 5.1. Lietuvos Respublikoje atlikti šuolius parašiutais gali asmenys sulaukę 14 metų. Asmenims, neturintiems 16 metų, būtinas raštiškas tėvų arba globėjų sutikimas.
- 5.2. Parašiutininkų sveikatos būklės reikalavimai
  - 5.2.1. Draudžiama šokti parašiotu apsvaigus nuo alkoholio, narkotikų ir medikamentų susirgus arba pavargus. Taip pat visais kitais atvejais, kuomet gali kilti pavojus šuolių saugai.
  - 5.2.2. Parašiutininkas privalo užpildyti LPSF nustatytos formos sveikatos būklės deklaraciją (pavyzdys pateikiamas „Priede Nr.1“). Jei parašiutininko sveikatos būklė neatitinka kurių nors deklaracijoje keliamų reikalavimų, jis privalo pateikti gydytojo pasirašytas medicininio patikrinimo išvadas apie tinkamumą šuoliams parašiotu.
  - 5.2.3. AFF ir tandemo instruktoriai privalo būti visapusiškai pasitikrinę sveikatos būklę (pvz. vairuotojų medicininėje komisijoje).
  - 5.2.4. Šuolių organizatorius yra atsakingas už tai, kad, kad šuolius atliekančių parašiutininkų sveikatos būklė nekeltų pavojaus šuolių saugumui. Jis turi teisę reikalauti parašiutininkų pateikti medicininio patikrinimo išvadas apie jų tinkamumą šuoliams parašiotu.
- 5.3. Atliekdami šuolius visi parašiutininkai privalo turėti:
  - 5.4. galiojantį parašiutininko pažymėjimą*;
  - 5.5. užpildytą ir pasirašytą sveikatos būklės deklaraciją arba šeimos gydytojo pasirašytas medicininio patikrinimo išvadas apie sveikatos tinkamumą šokti su parašiotu;
  - 5.6. techniškai tvarkingus ir laiku sudėtus pagrindinį ir atsarginį parašiotus;
  - 5.7. veikiančią aukščiamatį, kai atliekamas laisvo kritimo šuolis;
  - 5.8. įjungtą saugos prietaisą kuriuo automatiškai skleidžiamas pagrindinis arba atsarginis parašiotas (išskyrus parašiutininkus turinčius „D“ ir aukštesnę kategoriją o „C“ kategorijos parašiutininkai atlikti šuolius be saugos prietaiso gali tik turėdami instruktoriaus pasirašytą leidimą liudijantį jo pakankamą pasiruošimo lygį.);
  - 5.9. apsauginį šalną ** ;
  - 5.10. gelbėjimosi liemenę ar kitas gelbėjimosi priemones - kai ketinama leistis į vandenį;
  - 5.11. atliekant naktinius šuolius - apšviečiamą aukščiamatį ir žibintą kupolui apšviesti.
*Tik parašiutininkams, atliekantiems savarankiškus šuolius.
** „A“ ir „B“ kategorijų parašiutininkai šuolio metu turi dėvėti kietus apsauginius šalnus. Tandemo keleivio apranga turi atitikti naudojamos tandemo sistemos gamintojo pateiktus reikalavimus.
- 5.12. Pradedantiesiems, neturintiems parašiutininko kategorijos, papildomai reikia turėti:
  - 5.12.1. aprangą ilgomis rankovėmis ir ilgomis kelnėmis;
  - 5.12.2. žemakulnius batus;
  - 5.12.3. aukščiamatį, atliekant šuolius su „sparno“ tipo parašiotu;
- 5.13. Šuolių organizatorius privalo užtikrinti, kad numatomoje parašiutininkų nusileidimo vietoje būtų:
  - 5.13.1. gerai iš oro matoma vėjo krypties indikacija;
  - 5.13.2. atliekant šuolius naktį, nusileidimo vieta pažymėta žibintais;
  - 5.13.3. šokant į vandenį arba kai galimas netyčinis nusileidimas į vandenį, galimo nusileidimo vietoje privalo būti šuolių vadovo paskirtas budintysis su atitinkamomis gelbėjimo priemonėmis;
  - 5.13.4. visais atvejais parašiutininkų nusileidimo vietoje turi būti asmuo, galintis suteikti pirmąją medicininę pagalbą aerodromo pirmos pagalbos vaistinėlė ir neštuvai.
- 5.14. Jei šuolio plane numatyta atkabinti vieną iš parašiotų, parašiutininkas be atkabinamojo privalo turėti dar 2 parašiotus.
- 5.15. Atliekant šuolius su parašiotais iš didelių aukščių (4500 - 6000m) orlaivio salone turi būti tiekiamas deguonis, kad visi parašiutininkai galėtų pasinaudoti individualiomis kvėpavimo priemonėmis.
- 5.16. Rengiantis šuoliams iš didesnio, negu 4500m aukščio, 3000m aukštyje parašiutininkai privalo užsidėti ir įjungti deguonies įrangą ir ją nusiimti arba atjungti likus ne daugiau kaip 30 sek. iki šuolio.
- 5.17. Atliekant šuolius iš vidutinių aukščių (iki 4500m) deguonies įrangą būtina naudoti tais atvejais, jei lėktuvas iki iššokant parašiutininkams ilgiau, negu 10 min., skraido didesniame, negu 3000m aukštyje.
- 5.18. Atliekant šuolius iš ypač didelių aukščių (virš 6000 m), kiekvienas parašiutininkas

šiuo metu privalo turėti įjungtą autonomišką aprūpinimo deguonimi įrangą. Šiuo atveju šuolių organizatorius turi užtikrinti, kad parašiutininkai būtų baigę specialią LPSF patvirtintą aukštybinių šuolių programą.

5.19. Parašiutininkai, turintys parašiutininko pažymėjimus, šuolius atlieka parašiutininko kategorijos suteikimo Taisyklėse numatyta tvarka.

6. RIBOJIMAI

- 6.1. Mažiausias mokomųjų šuolių aukštis - 600m (2000 pėdų) nuo žemės ar vandens paviršiaus, bet ne mažesnis už minimalų saugų šuolio aukštį, nurodytą parašiuoto instrukcijoje. Kitų šuolių mažiausią saugų aukštį nurodo gamintojas parašiuoto instrukcijoje.
- 6.2. Mažiausias šuolių „sparno“ tipo parašiuotais aukštis - 600m nuo žemės ar vandens paviršiaus, bet ne mažesnis už minimalų saugų šuolio aukštį nurodytą parašiuoto instrukcijoje.
- 6.3. Maksimalus vėjas prie žemės (vandens):
  - 6.3.1. pradedantiesiems parašiuotinkams, neturintiems parašiuotinko kategorijos, ir visiems šokantiems su nevaldomais parašiuotais - 5 m/sek. (10 mazgų);
  - 6.3.2. parašiuotinkams, turintiems „A“ kategoriją šuolių vadovo sprendimu pagal naudojamų parašiuotų technines galimybes ir parašiuotinko patirtį, bet ne daugiau kaip 8 m/sek. (16 mazgų);
  - 6.3.3. parašiuotinkams, turintiems „B“ ir aukštesnę kategoriją - 9 m/sek (18 mazgų);
  - 6.3.4. šokant į vandenį- 8 m/sek. (16 mazgų).

7. LEIDIMASIS Į MAŽAS IR RIBOTAS AIKŠTELES

- 7.1. *Ribota nusileidimo aikštelė** - planuojama parašiuotinkų nusileidimo vieta, kurios tinkančio nusileisti ploto diametras mažesnis, negu 100 m.
- 7.2. *Maža nusileidimo aikštelė** - planuojama parašiuotinkų nusileidimo vieta, kurios tinkančio nusileisti ploto diametras mažesnis, negu 50 m.
- 7.3. Leistis į ribotas nusileidimo aikšteles gali parašiuotinkai, turintys ne žemesnę, negu „C“ kategoriją o leistis į mažas aikšteles gali parašiuotinkai, turintys ne žemesnę, negu „D“ kategoriją.
* Jei leidimosi vieta apsupta aukštomis kliūtimis (medžiais, pastatais), skaičiuojant tinkamos nusileisti aikštelės diametrą reikia visos aikštelės diametrą sumažinti dvigubu kliūčių aukščiu.

8. PARODOMIEJI ŠUOLIAI SU PARAŠIUOTU

- 8.1. Parodomuosius šuolius leidžiama atlikti parašiuotinkams, turintiems ne žemesnę, negu „C“ kategoriją o parodomuosius šuolius į ribotas nusileidimo aikšteles turi teisę atlikti ne žemesnės, negu „D“ kategorijos, parašiuotinkai.
- 8.2. Atsižvelgdamas į nusileidimo vietas ir šuolių su parašiuotais programos sudėtingumą šuolių organizatorius savo įsakymu skiria parašiuotinkų komandą ir šuolių vadovą atsakingą už komandos pasirengimą šokti su parašiuotais pagal patvirtintą renginio programą ir šuolių saugą. Parodomąjį renginio metu parašiuotinkų parodomiesiems šuoliams vadovauja šuolių vadovas.
- 8.3. Parašiuotinkų pasirodymo programą savo įsakymu tvirtina šuolių organizatorius ir pateikia ją renginio organizatoriui.
- 8.4. Šuolių organizatorius privalo informuoti renginio organizatorių apie parašiuotinkų nusileidimo vietas įrengimo ir apsaugos tvarką.
- 8.5. Atliekant šuolius su parašiuotu, turi būti pažymėta, gerai iš oro matoma, parašiuotinkų nusileidimo vieta, kuri turi būti nuo žiūrovų ne arčiau kaip 15 metrų. Renginio organizatorius privalo užtikrinti, kad šuolių metu į nusileidimo vietą nepatektų pašaliniai asmenys.
- 8.6. Nusileidami parašiuotinkai virš žiūrovų turi praskristi ne mažesniame, negu 8 metrų aukštyje.
- 8.7. Jei dėl nenumatytų priežasčių (sustiprėja vėjas, prireikia atsarginio parašiuoto ir kt.) nusileidžiama tarp žiūrovų, parašiuotinkas visais įmanomais būdais privalo stengtis, kad leisdamasis netraumuotų žiūrovų.
- 8.8. Parašiuotinkai, atliekantys šuolius aviacijos šventėse ir kituose renginiuose, privalo turėti civilinės atsakomybės draudimo polisą.